TAPAHTUMATEOLLISUUS ry.

3.3.2025

Tapahtumateollisuus ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto koskien kulttuuripoliittista selontekoa

Tapahtumateollisuus ry kiittää talousvaliokuntaa lausuntopyynnöstä. Esitämme lausuntonamme seuraavaa:

Tapahtuma-ala osana laajempaa yksityisten palveluiden kansantaloudellista kokonaisuutta

Tapahtuma-ala on kulttuuripoliittisessa selonteossakin tunnistettu liikevaihdoltaan yli 2,5 miljardin euron toimialaksi. Turun yliopiston loppuvuonna 2024 tekemän toimialatutkimuksen perusteella toimialan liikevaihto on lähennellyt vuonna 2023 jo kolmea miljardia euroa ja toimiala on kasvanut vuosien 2018-2023 välillä 28 %. Tämä siis huolimatta globaalista pandemiasta, sen aiheuttamista rajoitustoimista ja Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamasta Suomen muuttuneesta geopoliittisesta asemasta. Helsinki-areenan avautuessa ja oikein kasvutoimin meillä on kaikki edellytykset rakentaa jatkoa toimialan vahvalle kasvulle.

Tapahtumateollisuus ry edustaa erityisesti toimijoita, jotka tuottavat kulttuuri- ja muita tapahtumia liiketaloudellisin periaattein. Kulttuuripoliittisessa selonteossa tunnistetaan hienosti kulttuurin elinkeinopoliittiset mahdollisuudet. Selonteon hahmottamassa tulevaisuudessa kulttuuri nähdään myös merkittävänä elinkeinona ja perusteollisuutena taiteen itseisarvon ohella. Luovien alojen tuottavuuden ja tuen välinen suhde sekä kasvupotentiaali ymmärretään selonteossa selkeästi.

Kulttuuripoliittisen selonteon erityisenä elinkeinopoliittisena mahdollisuutena näemme liiketaloudellisesti menestyvien, kuluttajakysyntään ja kaupalliseen yhteistyöhön perustuvien kulttuuri- ja taidesisältöjen edistämisen. Tätä tavoitetta edistämme itsekin organisaationa myös luovien alojen neuvottelukunnan kautta osallistumalla luovien alojen kasvustrategian laadintaan.

Tapahtumateollisuus ry:n jäsenkunnassa on myös paljon toimijoita, jotka pystyvät ylläpitämään saavutettavaa ja sisällöllisesti rikasta kulttuuritarjontaansa vähintään osittaisella julkisella rahoituksella, ja pidämme kulttuurin valtionrahoitusta tärkeänä myös kaupallisesti toimivien organisaatioiden menestykselle. Siksi määrärahan muutokset kulttuurin, liikunnan ja urheilun rahoitukseen heijastuvat laajemminkin tapahtuma-alalle. Toimialajärjestönä tervehdimme loppuunmyytyjä tapahtumia aina ilolla, mutta jos stadionin täyttää kotimainen artisti, keikka jättää lähtökohtaisesti huomattavasti suuremman osan arvonlisästä ja tapahtuman tuottamasta tulovirrasta Suomeen. Siksi elinvoimaiset sisällöt ovat perusta, jolle myös elinvoimainen tapahtumateollisuus rakentuu.

3.3.2025

Tapahtumilla on merkittäviä, toimialan ulkopuolelle laajentuvia aluetaloudellisia vaikutuksia. Ilmeisimmät tapahtumakävijöistä hyötyjät ovat majoitus- ja ravintolaliiketoimintaa harjoittavat toimijat, mutta myös esimerkiksi liikennepalvelut, päivittäistavarakauppa ja muut palvelut hyötyvät tapahtumien tuomista kävijöistä. Live Nation Finland toteutti seitsemästä kesällä Helsingin Olympiastadionilla järjestetystä konsertista kävijätutkimuksen, jonka mukaan em. tapahtumien kävijät käyttivät vierailuillaan 112 miljoonaa euroa. Tuosta rahasta yli 100 miljoonaa euroa oli Helsingin ulkopuolelta tulleiden henkilöiden käyttämää rahaa ja 52 miljoonaa rahasta käytettiin tapahtuma-alueen ulkopuolella. Kun huomioidaan, että Helsingin ulkopuolelta tulleista noin 95 prosenttia tuli Helsinkiin nimenomaan ja vain tapahtuman vuoksi, on ilmeistä, että taloudellinen hyöty oli juuri kyseisten tapahtumien tuottama.

Yksityisten palveluiden osuus Suomen kansantaloudesta on yli puolet eli suurempi kuin alkutuotannolla, rakentamisella, teollisuudella ja julkisilla palveluilla yhteensä. Tämä tarkoittaa, että kasvu yksityisissä palveluissa vetäisi koko kansantalouden nousuun. Tapahtumat luovat aluetaloudellisten vaikutusten lisäksi taloudellisia verkostoja ja kaupallista yhteistyötä kaikille toimialoille. Kulttuuri-, liikunta- ja urheilutapahtumien lisäksi kongressit, bisnesfoorumit, seminaarit, kokoukset, konferenssit ja muut ammatilliset tapahtumat tuovat paitsi kävijöitä, myös rakentavat kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja, tuovat investointeja sekä ruokkivat innovaatioita ja kehittämistä. Tämän vuoksi valtion ja kuntien on oltava kansantalouden näkökulmasta kiinnostuneita kaikenlaisten tapahtumien elinvoimasta.

Tapahtumien ja kulttuurin laajemmat yhteiskunnalliset vaikutukset

Taloudellisten, työtä ja materiaalista hyvinvointia luovien vaikutusten lisäksi kulttuuri ja kulttuuritapahtumat tuottavat positiivisia ulkoisvaikutuksia kuten parantavat elämäntyytyväisyyttä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, lisäävät järjestämispaikkakuntiensa tunnettuutta ja kiinnostavuutta sekä tuottavat tietenkin arjen yläpuolelle nostattavia elämyksiä.

Kunnissa on kasvanut ymmärrys tapahtumien ja kulttuurin merkityksestä niiden elinvoimalle. Kivijalkakaupan kasvulle kaupunkien ja muiden keskustaajamien elinvoiman kehittymistä on vaikea rakentaa, mutta yhä useammin ihmiset hakeutuvat keskustoihin erilaisten tapahtumien ja kulttuuripalveluiden houkuttelemina. Monet erikokoiset kunnat ovatkin koosta riippumatta tunnistaneet tapahtumien strategisen merkityksen ja ymmärtävät, että tapahtumapolitiikka on ensisijaisesti elinkeino- ja elinvoimapolitiikkaa.

Tapahtumat ovat merkittäviä kuntien ja alueiden tunnettuuden, yksilöllisyyden ja kaupallisen elinvoiman edistäjiä. Lisäksi tapahtumat houkuttelevat ihmisiä tutustumaan paikkakuntaan ja toimivat sisäänheittotuotteena niille, jotka voisivat olla kiinnostuneita asumaan tai työskentelemään paikkakunnalla. Tätä kautta tapahtumilla

on vaikutusta myös esimerkiksi työvoiman saatavuuteen ja kunnan vetovoimaan. Kunnassa jo asuvien tai työskentelevien näkökulmasta tapahtumat puolestaan lisäävät alueen pitovoimaa.

Tapahtumat monipuolistavat kunnan elinkeinorakennetta ja koska tapahtumat luovat usein yhden suuren sijaan monta pientä työnantajaorganisaatiota, tämä hajauttaa kunnan elinkeinorakenteen riskejä. Erilaisilla liikunta-, kulttuuri-, urheilu-, yhteiskunnallisilla ja hengellisillä tapahtumilla on merkittävä rooli yhteisöllisyyden rakentamisessa sekä yksilön osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämisessä.

Kulttuuripoliittinen selonteko kokoaa tunnistettavasti ja selkeästi tulevaisuuden tavoitteita kulttuurin ja taiteen yhteiskunnallisen aseman parantamiseksi. Selonteosta välittyy kulttuurin, taiteen ja luovien alojen potentiaali ja selonteko tunnistaa edellä kuvatut tapahtumien ja kulttuurin yhteiskunnalliset vaikutukset.

Konkreettisia elinkeinopoliittisia kasvutoimia

Kulttuuri- ja tapahtuma-alan elinkeinotoimintaa edistetään parhaiten luomalla alojen liiketoiminnalliselle toiminnalle vahvat edellytykset. Tämä ei ole vastakkainen tavoite kulttuurin riittävän perusrahoituksen kanssa, vaan elinvoimaiset sisällöt, jotka luovat elinvoimaisia tapahtumia, tarvitsevat myös julkista rahaa. Samoin julkisten organisaatioiden alihankintaverkostoonsa tuoma raha on tapahtumaelinkeinolle merkittävä.

Tapahtumateollisuus ry:ssä olemme tunnistaneet ainakin seuraavat mahdolliset toimet, joilla kulttuuri- ja tapahtuma-alan elinkeinotoimintaa voidaan verotuksellisin keinoin piristää:

1. Kulttuuri-, vapaa-ajan ja liikuntaedun verottoman enimmäismäärän merkittävä nostaminen
2. Kulttuuri-, vapaa-ajan ja liikuntaedun käyttökohteiden laajentaminen messutapahtumiin
3. Toimivaksi osoittautuneen AV-kannustimen kaltainen kannustin myös suurtapahtumille
4. Tapahtumapalveluiden sähköveron alentaminen samalle tasolle teollisuuden kanssa
5. Tapahtumalippujen arvonlisäveron palauttaminen takaisin kymmeneen prosenttiyksikköön
6. Kotitalousvähennyksen laajentaminen myös tapahtumapalveluihin yksityisten juhlapalveluiden kysynnän vahvistamiseksi
7. Yritysten edustuskulujen vähennysoikeus 50 prosentista 100 prosenttiin
8. Tapahtuma-alan huomioiminen liikenteen verotuksen uudistamisessa

3.3.2025

9. Yksityishenkilöiden ja yritysten lahjoitusvähennyksen laajentamisen kiirehtiminen

Edellä mainittujen verotuksellisten keinojen lisäksi vuonna 2023 valmistuneessa suurtapahtumastrategiassa esitettyjen ehdotusten toimeenpano edistäisi Suomen kulttuuri- ja muiden tapahtumien järjestämisen edellytyksiä tavalla, joka auttaa meitä kasvattamaan luovien alojen tuottamaa arvonlisää selonteon tavoitteiden mukaisesti.

Myös Jaksakaa vielä - kulttuuripolitiikkaa korona-ajan Suomessa -raportissa on esitetty monia tarkkanäköisiä uudistamistarpeita muun muassa lainsäädännössä. Vaikka emme enää onneksemme elä globaalin pandemian ja sen aiheuttamien rajoitustoimien keskellä, ei tuosta ajasta opittuja korjaustarpeita tule unohtaa vaan niiden toimeenpanon aika on nyt, kun emme ole tartuntatautikriisin keskellä.

On tärkeää ymmärtää, että vaikka kulttuuri-, musiikki- ja muita tapahtumia tuotetaan elinkeinotoimintana, sen ei tule asettua esteeksi julkiselle rahoitukselle. Kannatamme kulttuurin rahoituksen suuntaamista niin, että se tukee entistä vahvemmin uusia avauksia ja tuoreita tekijöitä. Rahoituksen uudistamisessa on huomioitava myös jo vakiintuneiden toimijoiden uudet toimintamallit. Kulttuurin rahoituksen on kannustettava laajaan ja rohkeaan yhteistyöhön. Erityisesti eri kulttuurin lajien ja toimialojen väliset yhteistyöt voivat synnyttää uutta liiketoimintaa, mutta tarvitsevat monesti alkuun julkista siemenrahaa. Markkinaehtoisetkin tapahtumat voivat tarvita tuekseen julkista rahoitusta, ja myös markkinaehtoisesti tuotetut kulttuuritapahtumat voivat olla taiteellisesti ja kulttuurisesti kunnianhimoisia ja arvokkaita.

Kulttuurin tulevaisuuskestävyyttä koskevassa luvussa 3.1 puhutaan kulttuurin aluehallinnon ja kulttuuritoimijoiden välisestä vuoropuhelusta, joka on merkityksellistä strategisesti päämäärätietoisen kulttuuripolitiikan toteutumiseksi. Toisaalta luvussa 3.7 visioidaan, että 2040 toimialojen ekosysteemi kukoistaa, koska meillä on tarkoituksenmukainen sääntely. Tapahtuma-alan näkökulmasta tämä on hyvin tärkeä kokonaisuus, ja paljon on kuitenkin vielä tehtävää yleisemminkin suomalaisen viranomaiskentän osaamisen kehittämisessä alan tunnistamiseksi. Olipa kyse kunnille siirtyneistä työvoimaviranomaisista, veroviranomaisesta, moninaisesta turvallisuusviranomaiskentästä tai työsuojeluviranomaisista, on kulttuuri- ja muiden tapahtumien tunnistaminen elinkeinotoimintana vielä paikoitellen hyvinkin puutteellista. Kulttuuri ja taide eivät voi tavoittaa kokijoitaan ja saavuttaa selonteossa mainittuja pitkän aikavälin tavoitteita, mikäli tapahtumiin jakelukanavana kohdistuu liiallista, ailahtelevaa ja alan toimintaa huonosti tuntevaa sääntelyä ja valvontaa.

Selonteossa todetaan, että “kulttuurin tilasto- ja tietoperusta turvataan ja sen hyödynnettävyyttä parannetaan”. Tämä on tärkeä tavoite, ja kytkeytyy edellä mainittuun viranomaisten huonoon toimialatuntemukseen. Toimialaluokitus uudistuu tänä vuonna ja vaikka uudistus ei lunastakaan kaikkia sille asetettuja odotuksia, on se selvä askel

oikeaan suuntaan tapahtumatoimialan tunnistamiseksi. Tilastokeskukseen kohdistuvien säästöjen pelätään kuitenkin toisaalla vaikeuttavan toimialastietojen saatavuutta ja tekevän esimerkiksi tehokkaimpien kasvu- ja muiden politiikkatoimien tunnistamisesta yhä vaikeampaa.

Kulttuuripoliittisessa selonteossa on otettu toimialan näkökulmasta ilahduttavasti lähtökohdaksi, että viranomaiset ymmärtävät laajasti kulttuuri-, musiikki- ja muiden tapahtumien järjestämisen ominaispiirteet ja niihin kohdistuva sääntely on tarkoituksenmukaista sekä turvallisuutta ja toiminnan sujuvuutta tosiasiallisesti edistävää. Käytännössä tämä mielestämme tarkoittaa, että tapahtuma-ala on tunnistettava lainsäädännössä omana toimialana ja elinkeinona. Esitämme lausunnossamme näkemyksenämme, että ammattimaista tapahtumajärjestämistä on tarkoituksenmukaisinta säädellä omalla lainsäädännöllään. Nykyisellään kokoontumislaki niputtaa kaikenlaiset tapahtumat yleisötilaisuuksiksi, mikä vaikeutttaa tapahtumaelinkeinon tunnistamista. Alan oma lainsäädäntö ei myöskään poista tarvetta siltä, että myös muualla lainsäädännössä ala ja sen erityispiirteet on tunnistettava.

Tapahtumissa onnistumisen avaimet on niillä, jotka tuntevat omat yleisönsä ja löytävät myös uusia yleisöjä. Esimerkiksi elävän musiikin tapahtumat saavuttavat sellaisiakin yleisöjä, joita muu kulttuuri ei välttämättä tavoita. Esimerkiksi nuorille keikoilla käyminen on matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa, joka luo perustaa myös muunlaisen kulttuurin löytämiselle ja syventää kävijän suhdetta kulttuuriin. Maantieteellinen yhdenvertaisuus kulttuurille varmistetaan, kun myös muissa kuin suurissa kaupungeissa on monipuolista tapahtuma- ja kulttuuritarjontaa. Vapaan kentän yleisötyöhön on panostettava.

Kulttuurin kansainvälisyyttä on tuettava yhtä vahvasti kuin muitakin kansainvälisyydestä ponnistavia vientialoja. Tapahtuma-alan kansainvälisyys Suomessa on ymmärrettävä laajemmin kuin pelkän sisältöjen tuonnin ja viennin kautta. Toimialan tavoitteena ei ole vain rakentaa tuontitavarana meille Euroopan ja maailman suurkaupunkien ikonisimpia tapahtumaelämyksiä, vaikka silläkin on alan liiketoiminnan kannalta oma merkityksensä. Suomalaisen kulttuurin elinvoiman kannalta on kuitenkin kertaluokkaa merkittävämpää, jos voimme luoda sisältöjä ja konsepteja, joita halutaan kopioida maailman suuriin kaupunkeihin. Kulttuurin kansainvälisyys merkitsee myös kulttuurisen moninaisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämistä Suomessa.

5. Kulttuurin kestävyys – Tapahtuma-ala tukee toimillaan Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden toteutumista. Pidämme tärkeänä, että myös valtio tunnistaa kulttuurialan vaikuttavaksi osaksi yhteiskuntaa kestävän kehityksen edistäjänä. Tapahtuma-ala on monine suurine ulkoilmatapahtumineen toimiala, jolla ilmastokriisin vaikutukset näkyvät suoraan toimintaedellytyksissä sään ääri-ilmiöiden yleistyessä. Varautumisen

3.3.2025

tulisikin tapahtua yhteistyössä valtionhallinnon ja julkisen sektorin kanssa. Ala on halukas ja innokas kehittämään ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäviä toimintamalleja, hankkeita ja verkostoja. Tapahtumat ovat myös otollisia ympäristöjä uusien innovaatioiden testaamiseen suurien yleisöjensä ja tavoittavuutensa vuoksi.

Kulttuurin paikka julkisen rahoituksen, sääntelyn tai kehityksen osalta ei rajaudu ainoastaan opetus- ja kulttuuriministeriöön. Tapahtumatoimiala näkee tapahtumatoiminnan ennen kaikkea työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuuluvana elinkeinotoimintana. Keskeiset politiikan keinot luoda kysyntää tapahtuma-alalle ovat erilaiset veroinsentiivit, joiden osalta päävalmisteluvastuu on monesti valtiovarainministeriössä.

Vaikka kulttuuripoliittisen selonteon tilanne- ja tulevaisuuskuva katsoo kauas yli kuluvan hallituskauden, tulee myös nykyisen hallituksen sitouduttava toimillaan edistämään selonteon tulevaisuuskuvan toteutumista. Hallituksen kulttuurin leikkauksiin ja tapahtumalippujen arvonlisäverotukseen liittyvät päätökset haastavat tapahtuma-alan toiminnan perusedellytyksiä ja horjuttavat sitä jälleenrakennustyötä, jota toimiala on pandemian jälkeen sinnikkäästi omin hartiavoimin tehnyt.

Jotta selontekotyön toimenpiteet kantavat tuleviin vuosikymmeniin, tulee kulttuurin ja taiteen toimiedellytykset taata myös tässä ajassa. Kulttuuripoliittisen selonteon yhteydessä tulisi voida puhua rahasta. Selonteon tulisi linjata julkisen rahoituksen tavoitetilasta nykyistä selkeämmin. Tapahtumateollisuus ry kannattaa selonteon tavoitetta, jonka mukaan kulttuurin ja luovien alojen julkinen rahoitus ja rakenteet kehittyvät vuoteen 2040 mennessä niin, että luovan talouden osuus bkt:sta kaksinkertaistuu. Seuravaksi tähän tarvitaan toimenpiteet ja työvälineet.

Tapahtumateollisuus ry *on tapahtumaelinkeinon valtakunnallinen keskusjärjestö edustaen noin 280 jäsenorganisaatiota. Tapahtumateollisuus edustaa ammattimaisia tapahtumajärjestäjiä, tapahtumapaikkoja, tapahtumatekniikan ja -rakenteiden palveluita, tapahtumien lipunmyynti-, esiintyjä-, turvallisuus- ja cateringpalveluita, tapahtumamyyjiä sekä muita tapahtumille suunnattuja palveluja, suunnittelua ja konsultointia.*

www.tapahtumateollisuus.fi

Lisätietoja:

Sami Kerman p. 040 563 4655 / sami.kerman@tapahtumateollisuus.fi
toimitusjohtaja, Tapahtumateollisuus ry